

היא שיחקה תפקיד - משנה מבית - הספר עד הבימה - ואז כוכב נולד בחלוק

מי שאינו מכיר אותה, יכול לחשוב שהיא קוקה. היא עולה במדרגות לחדר ההלבשה שלה, וממלמלת בקולה האחד והיחיד: "אני מוכרחה לסדר עוד את זה... ואת זה... ושלא אשכח לגשת אל הספר רית...". אלה שמכירים אותה יודעים ש היא מדברת אל עצמה כשהיא נרגשת. היא מגיעה לחדרה הלבשה בקומה השנייה של בניין הבימה כשעה ורבע לפני ההצגה. היא מסירה בתנועה איטית 35 צמידים מידה הימנית. פושטת את שמלת הרחוב הפשוטה שלה, מכניסה שתי פרוטות לחזיותיה, לובת שתי קימונו משי אדום, חוגרת תגורת גרביים, גורבת גרביים. היא מוכנה לאיפור שיהפוך אותה לגברת הזקנה.

את האיפור המסובך - שקיות מתחת ל עיניים, קמטים וצללים - עושה לה, לפי שעה, עד שתלמה, רפאל קלצקי, מלך ה איפור. האיפור אורך כמחצית השעה. היא נכנסת לאחר מכן לשמלתה, מסתכלת שוב בראי ("כדי להתרגל לפרצופי המפלצתי"), מרגישה איזושהי מתח, אך מתח בריא, לך בריה. בשעה 8 מגיעה שכנתה לחדרה-הלבשה. דליה פרידלנד. הן מתליפות ביניהן כמה מלים בנאליות על מוגיהאוויר, כשכל אחת בוכה שאין לה מה ללבוש.

ואז נשמע הצלול. רגע הוינוק מתקרב. פעם, לפני שנים, כשהיתה באוהל, היתה נזהגת לומר לעצמה לפני היכנסה לבמה: "אף אחד איננו באולם... אין מבקרים... אני מצפצפת על כולם". כעת היא מנסה להעסיק את מוחה בדברים קטנים, כדי לא להתרגש. היא חשה מיד כשהקהל מקבל אותה באהדה: עובר או רחש באולם.

המבקרים החשובים ביותר לגבי אלישבע מיכאלי אינם דוקא כותבי הביקורות ה מקצועיים, כי אם חבריה, השחקנים. וההצגה המסעירה ביותר בשבילה היא התזורה ה גנראלית, בה נוכחים כל השחקנים עם משר פחותיהם. היא מכירה את כל הזוגי הברכות. כאשר היא טובה, הם נוגשים אליה ואומרים: "עשית תפקיד נהדר... בראבו...". מאלאדידי? "כאשר היא ככה-ככה, הם אומרים: "היית יפה... את נראית יפה בש חור...". או, לכל היותר: "מחזה טוב".

זו הפעם הראשונה שאלישבע, שהקהל רגיל לראותה תמיד בתפקידי-אופי כזקנה זלגארית או צעירה מופקעת, מופיעה ב תפקיד ראשי ככוכב. היא נדהמה יותר מ כולם, כאשר נמסר לה התפקיד שכל כוכ בות-הבמה התחיקות באירופה משתוקקת לו.

★ ★ ★

אשה א', אשה ב', אשה ג'

היא זה מתקופה בה הופיעה בהצלחה בתפקיד הלן בהבט אחורה בזמן - תפקיד שהוא, אגב, הפחות אהוב עליה ("אינני אוהבת את המחזה"). הפגרה ה

תיאטרון הסתמנה באופק. במסדרונות ה בימה דיברו כבר על ביקורה של הגברת הזקנה. אלישבע קיחתה שלא ישבצו אותה במחזה. לא היה לה כל חשק לשחק אשה א', אשה ב' או אפילו אשה ג'. היא רצתה להקדים ולצאת עם בנה גיורא בן ה-12 לאילת, לשם היא נוסעת כשרק היא יכולה. בוקר אחד, כשירדה לחנות המכולת ב חלוק, שיער מתנפף לכל עבר ופרצוף של בוקר, קיבלה הודעה דחופה שהיא חייבת להופיע מיד בתיאטרון. "חשבתי שקרה משהו", היא נזכרת, "אולי צריך להחליף מישור, אולי יש תלונה נגדי, אני יודעת... משום מה, חשבתי שקרה משהו לא טוב. כמו שהייתי - לקחתי מוגית והתייצבתי בתיאטרון בדפיקות לב. לפני שלמה-לה בר שביט, ושאלתי אותו מה קרה. תרגעני, הוא אמר, את צריכה לראות את מילוא". היה לא נעים. לא רק משום שהוא במאי גם כגבר. לא יכולתי לעמוד כך בפניו. רצתי אל אחת הפקידות, חטפתי ממנה שפתון, תיקנתי לי קצת את הפרצוף, הסתרתי ונכנסתי אליו ככה, עם החלוק, לחדר ועדת הרפרטואר. הוא אמר שפשוט רצה לרענן לעצמו את הזכרון. האם שיחקתי פעם תפקיד של זקנה? איך אני נראית באיפור של זקנה, וכולי. אחר כך, תודה, זה הכל...".

כעבור ימים מספר קיבלה הזמנה לבוא ל חזרה. זה, חשבה, סידרו אותי כבר. היא תהיה בכל זאת מוכרחה להיות אשה א', אשה ב' ו/או אשה ג'. מקלקלים לה את החופש. כמובן שהיא נדהמה כהונג, כשקראו בשמה, כממלאת תפקיד הגברת הזקנה.

★ ★ ★

רחב חידקה אוכל

את הצלחתה הגדולה בתפקיד זר קפת אלישבע לא מעט לחשובנו של מילוא, שהדריך אותה בהבנה, בסבלנות וב ביטחון. היו לה חששות בתחילה. היא פחדה שתכזיב, שלא תתגבר על התפקיד הקשה. שהיא אולי, בכל זאת, צעירה מדי. אולם מילוא הירבה לעבוד אתה, ערך לה חזרות אינדיבידואליות, לא נתן לה לחשוך כשהיה בלתי-מרוצה. "יש במאים שכופים עליך דבר רים, שאת חייבת לעשות אפילו אם לא נוח לך. כשאני אומרת לו שאני מרגישה ש משו מוזיקלי, יש לי איכשהו, איזושהי התנגדות - הוא מסביר לי עד שאני מבינה". מילוא ניסה, בתחילה, להביא אותה לידי כך שתדבר בקול חלוש ורועד כקנה. "עם הקול שלי? או בחרנו בדרך הקיצונית". תמיד היה לה קול מוזיארונוני כזה. עוד כשהיתה בת שבע ושיחקה בבית-הספר את תפקיד שומרה-חומה של יריחו, בהצגה על רחב הזונה ("זו שחילקה אוכל"). אלישבע היתה מרעימה בקולה האדיר: "לפתוח את השערים! לסגור את השערים!" תמיד שיחקה

אלי 7 תראו איזה טמבל הייתי כשהייתה בת שבע.

וסיפרתי למשפחה אצלה התגוררתי. הם פרצו בצחוק. מה? עם הפרצוף שלך את רוצה להיות שחקנית? עם ישבן כזה את רוצה לעלות על הבמה? הם הוציאו לי את הרוח מהמפרשים. לא הלכתי לבחינה. לא לקח לה זמן רב כדי להתגבר, להציטרף לסטודיה של המשמרת הצעירה של מפא"י. המדריכים היו מרדכי בן-זאב וזלמן לביוש. אלישבע מודה שהיתה התלמידה הפחות בולטת: היתה יושבת מן הצד, שר תקת כמו דג, ורועדת באטיודים.

★ ★ ★

נישואים כפולים

יא היתה בת 17 ("וחצי") כאשר נישאה. "נישאנו בחשאי, אצל רב פרטי ביפו. הורי התנגדו. אבל אני לא אוהבת שמאיימים עלי. אמרתי דוקא! החלטנו ש נתחתן בתאריך שקבענו לעצמנו. לחברה לא אמרנו כלום. יומיים לפני התאריך התחליתי, כדי שהם יחשבו שזה בגלל זה... רצנו אל רב פרטי, לקחנו כמה ברגשים מבתי-החרושת שבסביבה שישמשו לנו עדים, חברתי שמה עלי מטפחת-משי דקה שהחבר שלה הביא מהבריגדה. זו היתה ההינומה שלי. הרב התחייב לא למסור לדוד הקה"י לה משך חצי-שנה את הרישום שלנו. היה לנו כבר חור מוכן ומרוהט בקריית מטלון. המשכתי לגור אצל אותה משפחה והיינו נשואים רק בשבתות.

כשמלאו לי 18, ערכנו חתונה גדולה ב חוד הקהילה. חשבנו, בתחילה, לגלות ל הורינו שאנו נשואים כבר, אולם לא עשינו זאת בגלל הוריו הדתיים של בעלי. מיד לאחר הטכס לקחנו מוגית ונסענו לרב ה יפואי, שילמנו לו כסף כדי שיבטל את ה נישואים ההם ויקרע את הכתובה...".

היא הפסיקה אז את פעילויותיה התיאטריות בגלל העוצר. היא היתה בת 19 וחצי כאשר נולד גיורא; בת עשרים כשבועלה נפל בתרשיח במלחמת השחרור.

כדי למלא את החלל הריק שנוצר בחייה, נאחזה במשחק. הצטרפה לתיאטרון זירה שחוקם אז, עברה משם למסאטא, אף הר פיעה בשירה במועדון-לילה חיפאי לא-ביתר-סימפטי, כדי לשלם חובות. היא ה

תה מפורסמת אז בסביבה יותר בגלל המכות שחילקה לזואבים מאשר בגלל שירתה. "עשיתי זאת יותר בשביל הכסף מאשר כדי להגן על כבודי", היא מתלוצצת. משם עברה למסכת של באריאורה, בו עבדה בשתי משמרות ("לא בשביל התלוצצות. בשביל הכסף"). היא נישאה שוב, התגרשה כעבור זמן קצר, עברה לאוהל, שם הופיעה בתפקיד קטן בחבורה של התזורה, ועבדה גם כרקוויזיטורית בהצגה.

לאחר מכן באה שורת תפקידי-אופי של נשים זקנות בדיר קנוס ("הזמינו אותי להחליף את קסטלניץ שהלכה לעשות חשי מל... הייתי לא רעה. נשארתי. היא המ שיכה לעשות חשמל"). בהזנן הוא ירוק, טוף העולם, דרך הסבק - עד אשר קיבלה את תפקיד מארגן היצאנית באלדוראדו. "היתה לי הצלחה ענקית. יש לי שם רפ ליקה: אם יבוא אחד ויתן לי שבע (לירות) - אני לא רוצה! או כל הזמן הציעו לי מחירים מן האולם. פעם הלך אחרי אפילו מישור ברחוב והציע 50 לירות".

היא עברה באמצע ההצגה להבימה. משך חודשים היתה מחליפתה של בת-עמי. כשחל-תה, נסעה אלישבע עם התיאטרון לפריז כאשר חזר התיאטרון, הופיעה בתפקיד קטן בנשך הגנבים. הבמאי אנדרה ברוסק ראה אותה והציע לה את תפקיד רוזה ב הביצה - תפקיד שאהבה מאד. אחרי-כך באה שוב שורה של תפקידי זקנות בשש כנפיים

אופי היה השם הנרדף שלה על הבמה. מילאה תפקידי זקנות או פרוצות.